

Poul Nyrup Rasmussens tale ved Socialdemokratiets årsmøde

Taler

Poul Nyrup Rasmussen
Partiformand for
Socialdemokratiet

Dato

13. september 2000

Sted

Aalborg

Mennesker før penge

For alle der ikke ved, hvor de vil hen, er alle veje lige gode. Det er de ikke for os.

På denne kongres - den første ordinære kongres i det 21. århundrede - er det tid at sætte nye mål for vort samfund.

Vi sætter os nye ambitiøse mål. Det er naturligt, at vi giver os tid til at lære af de erfaringer, vi har høstet.

Tid til at huske vores historie og være bevidst om vores idé og vores værdier.

Det er forudsætningen for, at vi kan finde vej til at fastholde den røde tråd. Jeg vil derfor ikke så meget i min beretning til jer her i dag opholde mig ved oppositionen. Men bruge kræfterne på, hvad vi vil i fremtiden. Hvad kan vi bruge fra det 20. århundredes erfaringer, og hvad kan vi ikke bruge.

Socialdemokratiet er sammen med fagbevægelsen velfærdssamfundets bygmester. Det var vore idéer, der lagde grunden til velfærdssamfundet. Fordi vi ville. Ikke, fordi det ikke kunne være anderledes. Det kunne det godt.

De værdier, den idérigdom, den viljestyrke er drivkraften også, når vi skal videre herfra.

Det afgørende er vel, at vi mennesker erkender, at vi har et ansvar, som rækker ud over os selv. Og måske endnu stærkere forstår at tage konsekvensen heraf i de kommende år. At vores drømme og vores behov ikke bare er drømmen om

vores eget liv, men også vores medmenneskers.

At vore ældre skal sikres ordenlig omsorg er ikke bare i de ældres og i de pårørendes interesse. Det er også en fælles interesse og et fælles ansvar.

At vores børn får en tryk opvækst er ikke bare i fars og mors interesse eller i barnets egen. Det er også en fælles interesse og et fælles ansvar.

At mennesker skal have arbejde er jo ikke bare i de arbejdsløses interesse. Det er en fælles interesse. Og et fælles ansvar.

At turde gå direkte op imod udstødning og udelukkelse af mennesker fra arbejdsmarkedet og fra samfundet er ligeledes ikke alene i de udstødtes interesse, men et fælles anliggende. Og et fælles ansvar.

Og det at få de nye danske til at finde vej i det danske samfund er heller ikke alene i deres interesse. Det er også et fælles ansvar.

Frihed bygger på fælles ansvar og ikke på indkomster. Vi vender os mod et menneskesyn, som reelt formindsker mennesker til økonomiske maskiner eller vedhæng til maskiner. Vores samfund kan og skal ikke bygge på en filosofi, som vil forvandle alle forbindelser mellem mennesker til køb og salg på et marked.

Vi er ikke et aktieselskab med kølige analyser på de seneste børskurser og kolde tal. Vi er aktive socialdemokrater med hele vores engagement. Med følelse, med hjerte og med glød. Med alt hvad vi tror på og kæmper for. Vi har den overbevisning, at forudsætningen for det enkelte menneske, og at det enkelte menneske kan udfolde sit talent og dygtiggøre sig. Det er et stærkt fællesskab tilrettelagt på en måde, så det ikke går ud over andre.

Det er derfor, at vi aldrig har affundet os med, at de få skulle bestemme over de mange.

Sådan er det i virkeligheden også med den fælles valuta.

Det ligger i selve demokratiet, at magten breddes ud til alle, og dermed skaber vejen og forudsætningerne for at opbygge et retfærdigt og et godt samfund at leve i.

Sådan er det i virkeligheden også med det, vi snart skal tage stilling til den 28. september.

Med dialog, debat og samtale med befolkningen i vort land. At folk kan komme til orde. Det er selve forudsætningen for, at politik bliver meningsfyldt. At politik bliver varmt. Sådan som vi også ser det i de nye folkehøringer.

Samhørighed og sammenhold er forudsætningen for vores politik og for vores gennemslag. At vi alle har et ansvar for hinanden og et særligt ansvar for de svageste. At vi skal passe godt på alt det, som ikke kan måles i penge.

Og måske endnu tydeligere i de her år, at mennesker skal komme før pengene. Det ser jeg i virkeligheden også som en overskrift over den kommende folkeafstemning.

Og ved I hvad. Hver gang vi er i tvivl om, hvilken vej vi nu skal vælge og hvilke midler vi nu skal tage i brug. Jamen så finder vi basis i vores værdigrundlag. Hver gang vi skal lægge nye pejlemærker ud for samfundets næste udviklingstræk, ja så har vi vores værdigrundlag.

Det særlige ved os socialdemokrater er jo, at vi er selve kæden mellem idéen og virkeligheden. Derfor er vi også dem, som hele tiden ser på den nye virkelighed og de midler, vi skal tage i brug. I loyalitet i forhold til de værdier og det fællesskab, vi står for.

Når virkeligheden forandrer sig, må vi tage nye midler i brug for at nå de mål, vi er født til at kæmpe for. Bruger vi de gamle for at nå nye mål, risikerer vi at opnå det modsatte af det, vi gerne vil.

Når der er økonomiske problemer i samfundet, så bestiller vi ikke andet i politik end at prøve at løse dem. Det er først, når der er styr på økonomien, at vi kan begynde at trække de nye horisonter op om. At tegne linier for, hvordan vi kan give samfundet den livskvalitet, som når alt kommer til alt det væsentligste. Og vi ved jo fra 30 års erfaring, at når vi har krise, så tager det vores energi. I 70'erne lærte vi af smertelig erfaring, hvor hårdt de internationale oliekriser kan ramme det enkelte land og især det enkelte lands lønmodtagere og de svageste.

I stedet for et nyt samarbejde mellem landene, forsøgte hvert land dengang at devaluere, at "rage" arbejdspladser til sig på bekostning af naboen - til skade for alle.

Læren fra 70'erne er ganske enkel og fundamental. Anvendelsen af devalueringsinstrumentet i en international krise, forstærker krisen og rammer de forkerte. Der var ikke grundlag for et samarbejde i EU på det tidspunkt. I virkeligheden kan man sige, at årsagen til, at vi fik 15 mio. arbejdsløse i Europa i 70'erne ikke skyldtes EU, men skyldtes manglen på europæisk samarbejde.

Og så kom så starten af 80'erne, hvor vi gjorde et allersidste forsøg - på endnu engang at rette op på vores samfundsøkonomi ved hjælp af devalueringer. Men det gik galt, som mange af jer husker. Det gik galt i 1982. Resultaterne blev stigende inflation, enorme underskud på de offentlige finanser, og Knud Heinesens karakteristik om afgrunden. Og det førte vel - hvis vi skal være helt nøgterne - til det regeringskifte, som holdt os borte fra regeringsansvaret i 10 år.

De borgerlige regeringspartier tog - på linie med alle regeringer i Europa - et afgørende skridt, som vi skal huske i disse debattider op til den 28. september.

Et skridt til liberalisering af kapitalbevægelserne. Fra det tidspunkt - i starten af 80'erne - skete der i virkeligheden noget meget, meget afgørende for dansk pengepolitik og dansk rentepolitik.

Det er vigtigt for mig at få det understreget for jer - allerede fra starten. Fra da af blev vores pengepolitik i virkeligheden en del af det internationale. Stille og roligt skete der det, som måske ikke ret mange mennesker så eller fornemmede, at den ansigtsløse internationale markedsøkonomi pludselig fik ekstra kompetence eller magt, som den ikke havde før. Det kunne ikke være anderledes på grund af den internationale økonomiske afhængighed. Men det var en realitet.

Det, der derimod kunne have været anderledes under de borgerlige regeringer, var, at man kunne have kørt en langsigtet, tænksom, afbalanceret og konsekvent økonomisk politik. Men det skete desværre ikke. Det, der skete, var, at man - for sent - for skævt - og for voldsomt greb ind med Kartoffelkuren i 1986.

Vi har tit talt om den. Jeg skal bare minde jer om, og jeg skal måske også

stilfærdigt sige til jer, at når vi ser på det i bakspejlet, at den kartoffelkur, som jo satte det danske samfund i stå 6 år frem i tiden, til vi kom til. Omfanget af kartoffelkuren hænger også sammen med, at der var et voldsomt internationalt pres fra de ukendtes finansmarkeder på den danske

krone. Og vi ved jo, at et pres på kronen er et pres på samfundet, og resultaterne udeblev da heller ikke.

Det danske samfund gik som bekendt i stå.

Så kom vores gennembrud i 1993. Vi havde en plan. Parat med en vision. "En ny start" for Danmark. Vi havde varmet godt op. Vi var forberedte, og vi var beslutsomme.

Vi socialdemokrater sagde, at den nye regerings hovedopgave var at bekæmpe arbejdsløsheden, forbedre miljøet, forny og styrke velfærdssamfundet. Og vi gjorde det. Og vi nåede det i større mål, end vi måske havde forestillet os. Og vi har ofte sagt det til hinanden: Vi må ikke igen komme i en situation, som ligner kartoffelkuren eller "afgrunden" i 1982. Hvis mange socialdemokrater af og til synes, at vi i vores regering kører en lidt stram politik på økonomien. Og hvorfor kan der ikke blive lidt mere her. Så er den inderste forklaring i virkeligheden, at vi føler et dybt ansvar for at sikre stabiliteten i vores økonomiske politik, fordi vi ved af smertelig erfaring, hvad der sker, hvis den kommer ud af kurs.

Vi sagde også dengang: Vi føler os forpligtet overfor den næste generation, Derfor vil vi aflevere et samfund med mindre gæld og større frihedsgrader. Vi sagde, at regeringen vil placere Danmark aktivt internationalt i det europæiske samarbejde. Af beskæftigelsesarbejdet skulle på dagsordenen. At vi ville forstærke vores indsats for fred og demokrati og menneskerettigheder. Og vi gjorde det. Resultaterne blev nået i større mål, end vi havde troet.

I 1993 havde vi et kort. Et kort for, hvordan Danmark skulle bevæge sig fremad. I dag har vi resultaterne.

I stedet for tusindvis af fiere ledige, som vi så det i 80'erne, så har vi sikret 200.000 nye job.

I stedet for tusindvis af børn på venteliste, som vi så det i 80'erne, har vi set

170.000 nye pasningsmuligheder for børnene.

I stedet for at fortsætte, hvor de borgerlige sluttede og tabe endnu flere unge på gulvet, har vi fået mere end 80 pct. af de unge til at gennemføre en kompetencegivende ungdomsuddannelse. Og i stedet for at begrænse uddannelsen af nye læger, som vi stadigvæk kæmper med som en arv fra 80'erne har vi nu øget det årlige optag med helt op til 65 pct.

Der er noget, der er vigtigt at huske i hele dette korte historiske rids. Grundlaget. Grundlaget for det hele. Grundlaget for fremgangen var og er nye jobs. Ny beskæftigelse af mange, mange tusinde mennesker.

Når vi taler om euroen, er det vigtigt at huske, at et ja til den danske euro er til gavn for vores danske virksomheder.

Og så vil jeg bare stilfærdigt bede dem, der tænker på det, om at se det i sammenhæng med vores muligheder i den offentlige sektor. Det, der er godt for danske virksomheder,

betyder jo, at virksomhederne får en bedre beskæftigelse. At folk får højere indkomster, betaler mere i skat og finansierer vores velfærd. Vi ved det godt, men det er måske ikke alle i Danmark, der altid tænker på den måde. Ingen offentlig sektor uden gode private virksomheder. Og ingen gode private virksomheder og god beskæftigelse uden en velfungerende offentlig sektor. Den sammenhæng er der jo.

Se bare på Aalborg. Se på borgmesteren. Enhver kan se, at der er mere fremgang i Aalborg nu end for 7 år siden. Og hvad med jer - amt for amt. Hvis man spørger rundt omkring er der bedre forhold, end der var dengang for 71/2 år siden.

Vi har vist til dem, der anbefaler et nej ved den kommende folkeafstemning, at der ikke er nogen konflikt, men en sund økonomi på den ene side og visionen om et veludviklet velfærdssamfund på den anden. Vi har vist gennem 71/2 år, at en stærk konsekvent økonomisk politik giver os den stabilitet og styrke der er basis for at videreudvikle velfærdssamfundet.

Og hvad så nu. Nu er Danmark kommet på fode igen. Der er orden i tingene.

Vores arbejdsmarkedspolitik, der blev reformeret med ret og pligt til alle, skabte et kolossalt gennembrud for beskæftigelsen. Vi får 3 flotte A'er i international økonomi. Man kan faktisk ikke ønske sig det bedre.

Vi er på rette spor. Vi er godt kørende. Vi har en arbejdsløshed der er lavere end i de sidste 30 år. Hvad nu? Ja, det vi skal tage fat på den røde tråd, den store fortælling om mennesker før penge. Med et lille citat fra en del år siden. Det lyder sådan her:

"Hvis vi ikke bevidst bruger vores politiske indflydelse til at tage hånd i hanken med udviklingen risikerer vi at ende i et menneskefjendsk produktionssamfund. Et samfund der sætter en kold menneskefremmed teknik og et produktionsapparat præget af voksende indflydelse fra store og delvist udenlandske ejede koncerner over alt andet. Mennesket risikerer at blive reduceret til et middel i produktionsprocessen".

Sådan skrev J. O. Krag i 1969 under overskriften "Vision og virkelighed". Det er egentlig tankevækkende. Der er nogle paralleller her, som nok er værd at opholde sig ved. Det er tankevækkende at Krag tager fat på fortællingen om mennesker før penge, netop i slutningen af 60'erne - de gyldne 60'ere. Den gyldne periode, hvor de fleste danskere oplevede fuld beskæftigelse, voksende velstand og flere materielle goder. Her siger han, at der mangler noget. Trods materielle goder og tekniske fremskridt, så er der store menneskelige trivselsproblemer. Vi vidste jo godt at penge ikke er alt, men det er interessant at se, at tegnene allerede var tydelige på det tidspunkt.

Ja, som Krag lagde vægt på, så må demokratiet udvides til nye felter, arbejdspladsen, boligen, skolen. Han fremhæver, at alle skal have del i fremgangen. Her er det, at vi kan genkende det. Vi kan fornemme det. Den røde tråd er fundet.

Hvad skete der egentlig i årene fra 1969 til år 2000.

Når vi ikke for alvor fik fundet den røde tråd, skyldtes det jo at de økonomiske kriser i 70'erne, som tog det meste af vores energi. Vi fik taget fat på nogen reformer i 70'erne, men vi kunne have nået længere uden kriserne.

Og da vi kom til 80'erne, kom vi i opposition, og så kender vi selv historien.

Vi har nu brug de første 71/2 år til at koncentrere os om en stærk kombination af reformer, og at få Danmark på ret køl igen.

Nu kan vi genoptage den fortælling, der handler om andet end økonomi og sætter mennesker før penge. Det er en fantastisk fornemmelse.

Økonomi er og bliver et værktøj - et redskab - til det egentlige politiske formål, at flere mennesker får mulighed for ordentlig - Jens Otto kaldte det trivsel - vi vil kalde det livskvalitet. Nu skal vi genoptage den røde - den ægte røde tråd, der blev klippet over.

Forandringerne skal ikke løbe af med os. Vi skal give de politiske svar og sætte rammerne på forandringerne på menneskers betingelser.

Vi skal ikke isolere os. Vi kan ikke hindre og lukke af for internationale forandringer, der kommer gennem ny teknik og international økonomi. Men vi kan ruste både mennesker og familier, så de bedre kan klare forandringerne. På de betingelser mennesker har behov for.

Og dér - lige netop dér - er forskellen mellem dem og os. Mellem de borgerlige - mellem højrepartierne - og os. Vi ser det i Danmark. Vi ser det i Europa. Vi ser det globalt.

De vil afpolitisere på vores samfund. Vi ser en konsekvent linie hos dem om at ville overlade stadigt mere til markeds kræfterne. Man kalder det lidt forskelligt, men inderst inde handler det i grunden om det samme. At afpolitisere. I virkeligheden at fralægge sig ansvaret. Når jeg ser kommunale borgerlige borgmestre tale så inderligt om netop det emne, hører jeg i virkeligheden også et ønske om at fralægge sig ansvaret. Det er i virkeligheden det, der bliver konsekvensen.

Og her siger vi, at vi ikke bare vil acceptere, at "udviklingen" skal føre os af sted. Vi vil selv bestemme. Det er det, man forstår ved socialdemokratisk politik. Den røde tråd er, at mennesker kommer før penge i kraft af politisk vilje og i kraft af vision. De politiske beslutninger, sætter rammerne for markedsøkonomien - eller er der jo ikke nogen, der gør det. Og det kræver politikere med beslutningskraft og udsyn. Det kræver samfund. Det kræver internationalt

arbejde.

Danskernes opbakning til Socialdemokratiet skal derfor ikke alene bygge på økonomisk fremgang. Vi har dygtigt og konsekvent vist, at det behersker vi. Men det skal også bygge på ønsket om et stærkt fællesskab. Ønsket om et fortsat trygt, mere stabilt og mere retfærdigt Danmark. Ønsket om et Danmark, hvor trivsel og livskvaliteten er større og højere for flere.

Og her har vi meget at gøre. Jeg har for et par kongresser siden talt om, hvad man kunne kalde et nyt rigdomsbegreb, hvor vi prøver at grave et spadestik dybere - hvor vi prøver at lytte lidt til, hvordan vores samfund udvikler sig. Hvor vi prøver at sige til os selv, at livskvalitet - det er en anden karakter end det, det viser sig at være. Vi kan jo se det.

Stadig flere familier føler stress og pres i hverdagen. Ensomheden har for stor gang på jorden i Danmark.

Vi kan se, at forældre er bekymrede for deres børn, når de går i byen - selv i Jomfru Ane Gade - hvor de ikke ved, om de kommer hjem til tiden på deres egen cykel eller for sent afleveres på et hospital i en hylende ambulance. Ecstasy er et problem, vi som socialdemokrater og ansvarlige politikere er nødt til at beskæftige os med, sådan som vi også gør det.

Vi kan se, at forældre er bekymrede for standarden, og de potentielle kulturkonflikter i folkeskolen. Og vi kan se, at flere forældre i stadig stigende grad placerer deres børn i private skoler. Ikke fordi vi har været modstandere af, at der skal være en friskole. Men har I tænkt på at selve det at have en friskole ved siden af folkeskolen altid forudsat, at folkeskolen havde en sådan kvalitet - et sådant indhold - et sådant greb og styrke, at friskoler måtte være et lille antal sammenlignet med folkets skole.

Og når man betænker, hvor afgørende en kulturbærer Danmarks folkeskole er, understreger det betydningen af, at vi socialdemokrater investerer megen kraft i folkeskolens fremtid.

Når jeg kommer på nogle af vores plejehjem i Danmark. Så ser jeg personalet knokle og virkelig, virkelig gøre, hvad de kan for at tage sig af vore ældre.

Men jeg ser også en bekymring hos mange voksne over, hvorvidt deres far eller mor nu får den pleje, der skal til. Det tror jeg de gør i de fleste tilfælde. Men vi må også sige, at der er eksempler - for mange eksempler, som trækker i modsat retning.

Nu har vi gode chancer for at begrænse udstødningen fra arbejdsmarkedet. Nu har vi bedre chancer nu for at sikre en bedre standard - en mere ensartet standard for patientbehandlingen på vores sygehuse.

De sidste 71/2 år har givet os gode tider i Danmark. Og lige nu befinder vi os på et sted, hvor vi kan ane en ny horisont - en ny vision for et bedre Danmark.

Et Danmark hvor bedre velfærd ikke kun er mere velfærd og mere materiel fremgang. Men hvor bedre velfærd også er visionen om et endnu stærkere fællesskab. En endnu mere aktiv befolkning. En samfundsudvikling, hvor ansvaret og pligter ikke kun er noget, vi må tage os af, men yj føler, vi kan stå sammen om være sammen om.

Efter 71/2 års hårdt arbejde. Tusindvis af arbejdspladser og massive investeringer, er vi klar til nye mål for et endnu bedre Danmark.

Jeg tror, vi skal lægge en langsigtet investeringslinie for Danmark de næste 8-10 år. Jeg tror, vi trænger til det. Vi har haft gode erfaringer. Nu er nogle af vore store samfundsinvesteringer gennemført. Andre står for.

Jeg tror, det vil være godt at få et overblik over, hvad der nu bliver de næste store investeringstræk til modernisering af vores samfundsliv.

Vi ved jo, at Danmarks succes måles på evnen til at sikre fremgang og sammenhængskraft og flere muligheder for helt almindelige familier. Vi vil et Danmark, der ikke lægger i ly af eller på slæb af andre. Vi vil et Danmark, der søger maksimal indflydelse på steder, hvor der træffes beslutninger, der påvirker os. Og vi vil et Danmark, hvor vi fortsætter udviklingen af et topmoderne velfærdssamfund gennem holdbare forandringer. Jeg kan love jer for, at når man kommer til USA f.eks., så skal man jo ikke gå ret længe rundt på gader og stræder, eller være til ret mange møder med offentlige administratorer før man finder ud af, at det er berettiget at kalde vores offentlige sektor i Danmark en topmoderne velfærdssamfund - dermed ikke være sagt, at vi ikke kan gøre mere

eller skal gøre mere. Men jeg synes også, at det hørte til. At signalet herfra Socialdemokratiets kongres den første i det 21. århundrede skal være til alle vore offentligt ansatte: I gør et knagende godt stykke arbejde.

Her ved starten af det 21. århundrede, ser jeg mere og mere for mig et nyt begreb, som handler om mere end materiel velstand. Som handler om at være med til at løfte et fælles ansvar oveni den velfærd, som samfundet kan levere - ikke for at udhule den, men supplere den. Det handler om at forene fremgang med tryghed. Men der er noget her, som for mig er ganske mærkeligt. Måske kan man godt forstå det, når man tænker efter, men hør engang.

Vi oplever jo i de her år, at jo rigere vi bliver, og jo flere forventninger, vi har, jo mere utrygge bliver vi. Forstår I den gamle utryghed, den handler jo om at mangle noget. Den er nu blevet erstattet af en ny utryghed, som handler om at miste. Jo mere vi forsøger at komme utryghede til livs, jo mere vokser den, for vi får mere og mere at miste. Man vil gerne sikre sig de ting, man har - man vil nødig miste noget. Jeg kalder det en form for tryghed imod forandring.

Og det er måske her vi har hele kernen i bekymringen for fremtiden, som vi finder hos en stor del af befolkningen, som vi selvsagt også kan fornemme, når vi ser på, hvem stemmer ja og hvem er i tvivl og hvem stemmer nej til den kommende folkeafstemning.

Jeg tror, at det er det, vi skal være opmærksomme på. Tænk engang, hvis vi kunne forstærke velfærdssamfundets basis, sådan at tryghed mod forandring blev erstattet af en anden form for tryghed, der handler om at være tryg nok til at turde - til at turde håbe, at turde leve - med de internationalt forandrede vilkår, som nu er en kendsgerning. Den ny tryghed er jo betingelsen for udvikling. Det er en anden logik - det er den skabende tryghed. Tryghed under forandring - det handler om at turde det nye - den handler om at tage en ny uddannelse og prøve et nyt job - at genfinde sig selv i en ny form - blive en del af

det fællesskab, der kan forme svaret på de internationale forandringer i stedet for defensivt at affinde sig dermed.

Sat på spidsen kan man sige som Søren Kierkegaard siger det: "At vove er at turde miste fodfæstet for en stund. Ikke at vove er at miste livet for bestandigt". Og lige netop der er vi ved kernen. Søger vi tryghed som garanti imod

forandring ender det med at blive livet, der holder op med at henvende sig. Vi må finde en balance mellem trangen til tryghed i det kendte og længslen efter det levende, det nyfødte, det friske og det ukendte. Jeg tror fuldt og fast på, at den ny vej kan kun findes i et velfungerende velfærdssamfund baseret på folkehøring, dialog, som jo sender det enkelte menneske det hovedsignal. Ja selvom du måske har tabt en gang, eller du ikke havde succes, så er du ikke fortabt. Så er der chancer for dig igen - netop i kraft af et stærkt fællesskab.

Og partifæller er det ikke netop selve essensen. Vi ved jo godt, at i den ny internationale konkurrence, Danmark befinder sig midt i, kommer de fleste til at skifte job mange mange flere gange end før. Og netop her skal vi fortælle det som det er, opmuntre i stedet for nedmuntre, om I vil. Netop her kommer Socialdemokratiets visioner om den livslange uddannelse og vores skræddersyede voksen-efteruddannelsesreform på banen som en fuldstændig afgørende forudsætning for at vi kan forandre den gamle utryghed til den nye form, som giver os de veje og den nye tryghed, der er så central.

Vi taler også om en helt ny erhvervs politik i Danmark. En erhvervs politik som vi allerede har taget fat på, et offensivt svar på informationsteknologien, medicoteknologien og alle de nye produktionsformers udfordringer. Vi har en ambition om at gøre Danmark til en af de fem fremmest nationer i verden, når det gælder vores evne til at omsætte informationsteknologiens tidsalder i den nye vidensøkonomi. Vi er godt med, hvis vi åbner adgangen til computere og internettet kan vi jo se, at Danmark ligger der på fjerde, femte pladsen. Jeg ville frygtelig gerne se at vore virksomheder i Danmark påtog sig noget af den nye erkendelse som flere enkeltstående koncerner har gjort det.

Henning, vores borgmester i Ålborg, nævnte nogle eksempler. Og jeg syntes det kunne være en fantastisk dagsorden i starten af dette århundrede at se de store gamle veltjente koncerner, ikke bare hvilede på laurbærene, men udviklede små, mellemstore forskningsinitiativvirksomheder. Optog et samarbejde med vore universiteter, teknologiske institutter, således at vi igen så et nyt spændende samvirke mellem den offentlige sektor og nye fremadrettede virksomheder.

Den socialdemokratiske vision for det 21. århundrede er et holdbart velfærdssamfund, der udvikler partnerskaber. Partnerskaber mellem virksomheder og den offentlige sektor. Men først og fremmest partnerskaber mellem mennesker, mellem politikere og borgere. Mennesker før penge.

Folkehøringerne hører med dertil, ret og pligt ligeså. Ret og pligt også for dem i toppen, og ikke kun for den enlige mor på bstanden. Vi skal lære og turde. Vi skal lære og turde at stille krav til os selv og hinanden uden at blive sure. Stille krav som vi kan honorere, stille krav som er fremadrettede. Stille krav som er tydelige. Stille krav som er trygge.

Krav til den offentlige sektor om at levere de bedste ydelser til den rigtige pris. Borgerne skal i centrum og det offentlige system skal være åbent, retfærdigt og afhjælpende og selvfølgelig skal vi give klar information i et forståeligt sprog.

Krav til at offentlige ledere på alle niveauer også på vore plejehjem, også på vores sygehuse tilrettelægger arbejdet hensigtsmæssigt, klogt så både arbejdsmiljø og service udføres hensigtsmæssigt for medarbejdere og borgere.

Krav til politikerne om at inddrage borgerne i debatten om den fremtidige offentlige service og i udformningen af de offentlige serviceløsninger.

Krav til erhvervslivet. Krav til den offentlige sektor. Krav til Statsministeriet om at sørge for, at der er mennesker af anden herkomst end dansk, og at der er mennesker der får job, som har brug for praktikpladser.

Krav om at de alle sammen hjælper til at stoppe udstødningen.

At vi erkender og at de erkender, også i erhvervslivet, at det er så svært at få en 35-årig med 25 års erhvervserfaring. At de gør en større indsats for at gøre arbejdspladsen mere rummelig, at vi giver plads til mennesker med en anden etnisk baggrund end dansk, og at vi sikrer miljømæssig bæredygtighed i produktionen og arbejdsdagen som et krav til vores arbejdsmarked. Krav til den enkelte borger til også pårørende og forældre at påtage os et ansvar der rækker ud over os selv.

Jeg synes det mere end nogensinde er vigtigt at vi husker hinanden på vores historie, på vores tradition. Socialdemokratiet blev jo ikke skabt for at bevare status quo. Vi er sat i verden for at forny, forbedre hverdagen for helt almindelige familier.

Vores vision bygger ikke på, at der er dem og der er os og nu kommer vi og ordner det for jer. Den bygger på, at der er os og vi skal ordne det i fællesskab.

Tryghed og forandring hænger sammen for Socialdemokratiet, det er derfor velfærdssamfundets kerneområder er centrale for os. Vi har allerede arbejdet meget med det, men jeg skal nævne det og understrege det. De fire kerneområder, ældreomsorg, sygehuse, skolen, det rummelige arbejdsmarked, det centrale, omdrejningspunktet for det er et godt samfund at være i. Derfor skal vi styrke de fire kerneområder. Og det er vores opgave at kaste ressourcer ind, kaste politiske kræfter ind og fastholde vores folkehøringer, som basis for de konkrete små og store forbedringer i velfærdssamfundet.

Hvis Anders Fogh Rasmussen, Bendt Bendtsen og Pia Kjærsgaard havde gjort sig den ulejlighed at deltage i regeringens folkehøringer i Ålborg, i Århus, i Odense, ja så ville de have hørt, at danskerne faktisk ønsker et holdbart samfund.

Anders Fogh Rasmussen ville i hvert fald have hørt, at vælgerne ikke ønsker hans svar på, hvordan vi løser velfærdssamfundets udfordringer. Udfordringerne i sundhedsvæsenet kender vi jo godt. Dem vil Venstre løse med tre ting; flere privathospitaler, flere privathospitaler og flere privathospitaler. Og det er altså ikke vejen og det hørte jeg i hvert fald ikke ønsker om på folkehøringerne. Der var jo heller ikke noget ønske om, at vi i fremtiden skal

lade børnene følge pengene. Mennesker vil have service. De vil ikke lade børnene rende rundt efter pengene.

Nej lad os nu gøre det på dansk socialdemokratisk facon. Lad os gøre den ældreomsorg bedre. Lad os give det et ryk. Lad os nu tage os sammen i vore kommuner, i vores lokalsamfund, lad os nu sige til os selv, at det ikke bare er dem i kommunalbestyrelsen, der har ansvar for plejehjemmet her i vores lille by. Det er faktisk noget, vi har et ansvar for alle sammen. Kommunalbestyrelsen har et centralt ansvar, og det har personalet ligeså, men det har vi egentlig alle sammen. Tænk engang, hvis vi nu omkring hvert plejehjem i Danmark slog ring lokalsamfundet, naboer, de pårørende, borgerne fulgte med i hvad der foregik, etablerede vores eget lille fællesskab. Det sker heldigvis ret mange steder. Det kan ske i endnu større udstrækning.

Mine pejlemærker omkring vores ældreomsorg er meget centrale. Vi skal give indsatsen for de svage ældre den allerhøjeste prioritet - det er dem, der må have

den højeste og bedste omsorg.

Vi skal sørge for at inddrage de pårørende og de ældre selv, hvor det er muligt i hvordan vi tilrettelægger hverdagen. Vores ældreomsorg skal bygge på respekt, respekt, respekt og omsorg og tryghed. Som der står så flot i Socialdemokratiets nye ældrepolitiske dialogoplæg: "Uanset fremtidens udfordringer og de forskellige menneskelige vilkår, skal det være trygt for alle at blive ældre. Vores ældreomsorg skal vurderes på tryghed og kvalitet". Men en ting til skal vi også sige. Det er jo ikke alle ældre, der er svage. Jeg er modstander af, at vi afskriver en hel befolkningsgruppe som svage. Det vil snart være 30% af befolkningen - jeg synes, vi skal koncentrere os om dem, der virkelig trænger, og de ældre kan i øvrigt godt lide og ønsker at være med til at løfte ældreomsorgen.

Bedre sygehuse - det er egentlig forunderligt: jeg tror ikke, at der findes et område siden vi tog arbejdstøjet på i 1993, hvor vi har tilført så mange ressourcer så konsekvent i alle årene, som vi har på sygehusområdet. Ligeså når det gælder vore sindslidende, og det er rigtigt og det er godt. Vi har investeret massivt, vi har formindsket ventetiderne, og vi kan jo se tallene fra Bent Hansen, at vi har nu en udvikling, hvor sygehuse behandler og kurerer flere mennesker end nogensinde før på kortere tid end nogensinde før. Vi har også hævet optagelsen på uddannelserne, vi har iværksat en ambitiøs plan for folkesundheden. Vi har fået løst et stort område, som har taget sin tid, men som nu er på godt spor, det er hjerteplanen. Når det har taget tid, er det jo også en fordel, vi har skullet løfte for at råde bod på 10 års borgerlig efterslæb og udhuling af vores sundhedsvæsen. Nu står vi så med den næste store opgave: kræfthandlingsplanen. Aftalerne ligger der - pengene ligeså. Men vi ved allerede nu, at penge ikke gør det alene - der skal satses på samarbejde - der skal fordeles ekspertise - der skal tilrettelægges en fornuftig organisering af indsatsen.

Når det gælder folkeskolen har kommunaftalerne givet os et godt grundlag. Jeg synes, det er brandærgerligt, at forsøgene med helhedsskolen ikke blev til noget i denne omgang, men godt at det lykkedes os at sikre penge til ny teknik i folkeskolen. Og godt er det, at vi nu har fået et grundlag gennem folkehøringerne for at videreudvikle vores folkeskole.

Om det rummelige arbejdsmarked: Vi skal snart have samtaler med arbejdsmarkedets parter, og jeg håber, at det denne gang virkelig bliver fulgt op i praktisk handling. Jeg me-

ner faktisk, at det rummelige arbejdsmarked er den mest afgørende forudsætning for at forstærke samhørigheden i vores land. Vi skal tilrettelægge den næste indsats for at forebygge at mennesker skubbes ud i ledighed. Vi skal forstærke arbejdsmiljøindsatsen. Vi skal halvere sygefraværet. Vi ved jo godt, at det kan lade sig gøre. Der er gode erfaringer - ikke mindst fra Århus, hvor jeg synes vi har meget at lære, men også fra andre kommuner. Flexibilitet i forhold til mulige omplaceringer til nye jobs i mindre belastede stillinger skal vi blive bedre til, for at hindre at en langtidssygemelding bliver til førtidspension. Vi ved jo, at har du været væk i 10 eller 12 uger, så er det meget meget vanskeligt at komme tilbage på arbejdsmarkedet igen.

Vi skal også gøre en aktiv indsats for at få de bageste på arbejdsmarkedet i sving. Og jeg er glad for, at både arbejdsminister og andre har meldt positivt på, at vi indretter vores arbejdsmarkedspolitik mere målrettet og mere fleksibelt også her.

Vores holdbare samfund skal være holdbart i forhold til vores udlændingepolitik og i forhold til vores integrationsarbejde. Når vi taler om holdbarhed i vores samfund taler vi jo ikke alene om, at aflevere et samfund, der er styr på i økonomien til den næste generation. Vi taler heller ikke alene om at aflevere et samfund, der har bedre styr på miljøet end det vi overtog. Vi taler frem for alt om at aflevere et samfund i mindre splid med sig selv, med færre grøfter i vores befolkningsgrupper, end da vi overtog det.

Vores vision om det holdbare samfund kan ikke være funderet på et splittet samfund - et samfund, hvor rettigheder og pligter, værdi og samhørighed bygger på vidt forskellige fortolkninger.

Kære alle sammen. Jeg ved godt - og det har de seneste dage også vist - at debatten om de nye danskere i vores samfund ikke er let. Den fremkalder stærke følelser, men jeg ved, at vi har de bedste forudsætninger - bedre end så mange andre samfund - for at løfte debatten. Fordi vores styrke jo er at tage hinanden på ordet og for det bedste. Vi skal ikke tale forbi hinanden, men med hinanden.

Lad mig fastslå et par ting på vores udlændingepolitik - på vores integrationsarbejde. Sidste år vedtog vi verdens mest fremsynede, mest forpligtende og mest gennemarbejdede integrationslov. Sidste år fastslog vi, at der er tre helt grundlæggende krav, som vi må stille til alle i vores samfund. Alle

skal lære det danske sprog. Alle skal have et arbejde. Og muligheden for en uddannelse. Alle skal acceptere de grundlæggende værdier, det danske samfund bygger på.

Langt, langt de fleste indvandrere og flygtninge i Danmark bidrager jo positivt og aktivt til samfundet og ønsker at gøre en indsats.

At kunne tale det danske sprog, er en forudsætning for at kunne klare sig godt i det danske samfund. Arbejde og uddannelse er afgørende for, om man kan fungere i samfundet. Gennem arbejde er man med til at bidrage til samfundet og indgå i et fællesskab. I Danmark arbejder man.

Vi er stolte af vores velfærdssamfund og vores værdier. Vi har skabt et udbygget velfærd. Vi har lige muligheder og rettigheder og pligter, respekt for menneskerettigheder og lighed mellem mænd og kvinder.

Det er de værdier, jeg taler om. Ikke flere - ikke færre. De er til gengæld også grundlæggende.

I Danmark vælger kvinder selv deres ægtefælle. Og derfor er kønsopdeling i friskoler ikke godt for den naturlige ligestilling.

Vi vil uden tøven gribe ind overfor organiseret kriminalitet fra et mindretal af asylansøgere fra det tidligere Sovjet - jeg ved, der er gode kontakter i gang også her på formiddagen.

Nu tager vi fat på de store problemer, der ligger fra 80ernes manglende integrationsindsats. Først gennemførte vi integrationsloven for de nye asylansøgere, der kommer til landet, og nu har vi gennemført integrationsloven, der omfatter alle herboende udlændinge.

Vi har fået et solidt fundament for at komme i gang. Og allerede nu kan vi jo se, at det virker. Ser vi på Avedøre Stationsby kan vi jo godt finde ud af, hvad det er der skal til, hvordan det skal gribes an.

En enkelt bemærkning om udtrykket: det multietniske samfund. Også her synes jeg, vi har brug for at lære at tale om det på den rigtige måde. Jeg har sagt et par gange, når jeg har fået spørgsmålet om det multietniske samfund i Folketinget

fra Dansk Folkeparti; at hvis Dansk Folkeparti med det multietniske samfund forstår et samfund, hvor der er et stigende antal ghettodannelser, hvor der er stigende social ulighed, hvor der er stigende udstødelse på arbejdsmarkedet, fordi man hedder noget andet end Rasmussen, Hansen eller Jensen, så er jeg ikke tilhænger af et multietnisk samfund. Jeg er naturligvis tilhænger af et samfund, hvor forskellige religioner lever i gensidig respekt, og hvor man samtidig som menneske i vores land også lever op til de værdier, og det grundlag jeg omtalte.

Og derfor vil jeg egentlig bare runde dette lille afsnit af med at sige til jer, at husk nu, at vor udlændinge- og integrationspolitik går på "to ben". Vi fastholder vores menneskesyn med lige rettigheder og pligter for alle. Vi skal stille krav. Vore tove skal overholdes hvadenten man er fra Gentofte eller Georgien. Vores demokrati og ytringsfrihed og ligestilling mellem kønnene er fundamentale værdier, der gælder for alle borgere, og vi skal give alle ens muligheder ikke mindst for at få fodfæste både på arbejdsmarkedet og i vores samfund. Kun sådan får vi jo den holdbare integration, som er afgørende og fører til sammenhæng og ikke til splittelse.

Vi skal undgå at gentage fortidens unndladelssynder. Vi skal tage fat som vi er i gang med for fuld udblæsning i de reelle problemer. Og lad mig slutte med at sige, at integration er vores fælles ansvar for danskerne, de gamle og de nye, det er vores fælles ansvar, og kun i fællesskab kan vi og skal vi løfte den opgave, så kan vi også blive foregangsland på dette område, og det er i grunden ikke så galt.

Jeg kan ikke afrunde det her afsnit om vores fremtidsdanmark uden at omtale miljøområdet. Sandheden er jo, at for os socialdemokrater, er et bæredygtigt samfund et samfund,

hvor hensyn til mennesker, miljø og økonomi går hånd i hånd. Vi ønsker ikke vækst på bekostning af mennesker, miljø og kommende generationer. Der er derfor ikke tvivl om, at det miljøarbejde, vi har i gang, og som er i god gænge, og som mange ude omkring beundrer og respekterer os for, skal fortsætte.

Vi har prioriteret miljøet højt i Danmark, derfor har vi fået resultater. Derfor er vi foregangsland på det område. Som et af de få lande har vi fulgt de flotte målsætninger fra Rio om øget bistand til u-landene. Derfor lyttes der også til Danmark internationalt.

Også når det gælder kloge grønne afgifter er Danmark i front. OECD har rost Danmark for virkningen af de hidtidige grønne afgifter og samtidig opfordret os til at indføre flere grønne afgifter-ja ja, ikke for hurtigt, men vi skal naturligvis videre ad den vej så langt som hensynet til de fordelingsmæssige effekter og Danmarks konkurrenceevne tillader det.

Samtidig synes jeg egentlig, at vi her i dag skal give hinanden håndslag på vores målsætning om, at nye afgifter skal modsvares af lettelser andre steder, så de fordelingsmæssige aspekter hænger sammen i familiernes hverdag.

Jeg skal heller ikke lægge skjul på, at en af de største udfordringer på miljøområdet er problemerne med klimaforandringer. Her har Danmark gennem de sidste årtier været sig sit ansvar bevidst og ydet en målrettet indsats såvel nationalt som internationalt. Jeg synes, det er helt afgørende, at der følges op på Kyoto-protokollen. Også her er Svend og Europa på vej med nye ambitioner. Klima 2012 vil aktivt blive fulgt op.

Det næste store træk bliver selvfølgelig: Hvordan vi kan afkoble den økonomiske vækst med et stigende forbrug af ressourcer. Det er en kæmpeudfordring, som ingen har fundet svar på endnu, men som vi måske har chancer for at finde.

Kære alle sammen. Der er 14 dage igen. Jeg synes, det er tæt på. Jeg synes det er lige lovlig tæt på. Ikke fordi jeg ikke kan lide det - det er ikke det, men spændingen - den kan altså også blive for spændt. Jeg ved, at mange stadig er i tvivl, og det er forståeligt, for det er en vigtig afstemning, vi står overfor. Jeg synes, vi skal gøre os en særlig anstrengelse de sidste 14 dage.

Når vi socialdemokrater på vores ekstraordinære kongres anbefaler den folkeafstemning med et ja. Så er det ingen tilfældighed. Så er det fordi vi, som vores grundlag har vores velfærdssamfundet. Fordi vi er fuldstændig overbevist om, at vores muligheder for at videreføre kampen for et bedre Danmark hænger nøje sammen med et ja den 28. september Folkeafstemningen handler om, hvordan vi kan sikre helt almindelige lønmodtagere et fast job, en fast indkomst, tryghed, stabilitet og en hverdag med muligheder.

En ting står fuldstændig klart: Jeg vil aldrig, I ville aldrig, anbefale et ja, hvis det

så meget som ramte en eneste i det her land - ikke mindst af de svage på en negativ måde. - Aldrig.

Folkeafstemningen handler om, hvordan vi skal bygge videre på det gode vi har. Derfor er vores ja den 28. september enkelt. Vi siger ja fordi vi ikke har brug for ny usikkerhed. Vi

siger ja fordi dette parti har båret dette land frem i 7 1/2 år til en frontposition. Vi har brug for stabilitet og tryghed. Vi er sikre på, at et ja giver os de bedste muligheder for at sikre vores arbejdspladser. Og husk koblingen; når det går godt for vores arbejdspladser, så går det godt for samfundet. Vi siger ja, fordi vi er sikre på, at vores indflydelse bliver stærkere. Vi ønsker ikke at være placeret på sidelinien. Vores værdier og synspunkter er altfor stærke og altfor attraktive for de andre til, at vi skal stå udenfor. Nej'et er jeg bange for vil rejse ny usikkerhed og sætte Danmark ud på et spor, hvor vi ikke hører hjemme.

Der er ikke tale om, at den fælles valuta er et skridt mod forbundsstaten. Ikke en eneste politiker i Folketinget ville stemme ja til Europas forenede stater - alle er imod det - og helt forståeligt. Det er de også i de andre parlamenter i Europa. Det er en forfejlet tankegang.

Hvem vil have sådan en forbundsstat, hvor vi nedlægger la republique francaise ikke tri-colore for slet ikke at tale om præsidenten. Kan I forestille jer, at franskmændene frivilligt nedlægger deres Finansministerium eller tyskerne skulle gøre det? Eller om Mogens - af alle - skulle gøre det? Jeg kan ikke forestille mig det. Europa er og skal være et samarbejde mellem selvstændige nationer, der i fællesskab løser opgaver, ingen af dem kan løse alene. Jeg ser tre spørgsmål, jeg tror mange tvivlere gerne vil have svar på. Jeg ved, at der hos mange tvivlere er bekymring om velfærdssamfundet fremtid. Er der nu noget om det nej-sigerne påstår om at pensionen bliver presset, velfærden kommer under harmonisering? Jeg vil sige til hver eneste pensionist i Danmark, til hver eneste arbejdsløs, til hvert eneste, der frygter for den sociale velfærd og tryghed; Den allerstørste tjeneste vi kan gøre for velfærden og den sociale tryghed er, at stemme ja den 28. september. Og jeg vil sige til alle jer tvivlere, I stemte jo de fleste af jer også i 1993. Da I stemte i 1993 og da vi vedtog det der blev stemt om, vedtog vi også en ganske afgørende aftale, som forpligter. Edinburgh-aftalen. I den står der, at Danmark selv bestemmer over vores egen fordelingspolitik. Og vi bestemmer selv vores egen socialpolitik. Jeg vil sige til alle danskerne, at der er ingen, absolut

ingen lande i Europa, som har et ønske om at presse Danmarks velfærd nedad. Der er derimod mange, som har en ambition om at presse sig selv opad.

Vi bestemmer selv, hvordan vi sammensætter vores offentlige udgifter. Der er ingenting, der forhindrer os i fx

at fordoble folkepensionen, hvis vi vel at mærke skaffer pengene til det.

Med andre ord. Ingen blander sig i, hvor stor den offentlige sektor skal være. Det beslutter vi selv. Det eneste

meget fornuftige, der er at uanset den offentlige sektor er stor eller lille, så må der ikke stå mere end 3 pct.

minus på bundlinien. Og det er jo meget fornuftigt.

Som jeg har sagt det gennem alle årene. Pengene skal være der, før vi kan bruge dem. Det bedste grundlag for

dansk velfærd i fremtiden er derfor, at sige ja. Et nej betyder større usikkerhed. Et nej betyder, at vi

bestandig må kigge os over skulderen, om finansmarkederne nu har tillid til os.

Der er et andet tema, jeg godt vil opholde mig ved. Den faldende værdi på euroen i forhold til den amerikanske

dollar.

Jeg har for historiens skyld taget en kurve med, som viser vekselforholdet mellem den danske krone og dollaren

igennem årene. Vi kan se, at vekselkursen svinger, fordi væksten i Europa og Danmark svinger. Når væksten i

Danmark er høj, ja så er dollaren billig. Når væksten i Danmark er lavere end USA, så er dollaren dyr.

Min pointe er, at man kan aldrig udvikle en valutapolitik, der giver fasthed og stabilitet i forhold til alle

valutaer. Og vi har egentlig kun - i hvert fald ikke i nyere tid - været knyttet til dollaren. Vi har altid været

knyttet til den tyske D-mark og nu til euroen.

Med andre ord - til landets pensionister; når euroen går ned i værdi i forhold til dollaren, ja så går kronens

værdi i forhold til dollaren også ned. Når euroens værdi går op i forhold til dollaren, ja så går kronens værdi

også op i forhold til dollaren. Og der sker ikke den enkelte pensionist nogen skade. Købekraften vil under alle

omstændigheder være uberørt. Den enkelte pensionists købekraft sikres ved en stabil euro med en lav inflation.

Der er noget andet, som vi også skal huske. Den dag kommer jo på et tidspunkt, hvor alle 15 EU-lande er inden

for den fælles valuta.

Kommer vi til den dag, så vil 85 pct. af al produktion være indenfor euroområdet. Det betyder, at hele vores

velfærdsofbygning og værdier er sikret, uanset euro'ens svingninger. Derfor er det jeg siger - også til hver eneste pensionist og hver eneste vælger frem til den 28. september - I skal ikke være bekymret for svingningerne. De har altid været der. Og de påvirker ikke i sig selv vores hverdag, vores velfærd, vores driftssikkerhed og stabilitet. Det er derfor trist, når nej-siden påstår, at når euroen er svag, så truer den velfærden. Det gør den ikke. Nej-sigerne er nødt til at droppe det argument.

Sidst vi blev ramt af pengespekulationer og finanskriser var i 1998 - kun for 2 år siden. Jeg ved jeg har mindet jer om det før. Vi måtte grave 40 mia. op af

valutakassen. Pengene kom tilbage igen denne gang, fuldt og helt. 40 mia. er ca. hvad vi bruger på sygehus og sundhedsudgifter om året. De kom tilbage i 1998 - men det er ikke altid det sker. i Esbjerg på Vestfrost går det godt. Indtil, som Jan Duelund siger det, valutakursforholdet mellem de britiske pund og den danske krone ændrer sig fundamentalt. Så kan man producere nok så gode varer, så kan man have nok så gode medarbejdere, så kan man producere nok så miljørigtige produkter til en god pris - De kan ikke sælges længere, fordi valutakursforholdene ændrer sig. Og så er der som Jan Duelund siger, møde næste dag med et punkt på dagsordenen i samarbejdsudvalget: Fyringer. Vi har jo alle sammen set arbejdsløsheden, som den pris der bliver betalt, når finansmarkedernes kræfter bliver sluppet løs. Vi skal huske, at et lille land som Danmark må værne sig mod pengespekulanter.

Når de siger på nej-siden. "Jamen vi har jo en aftale i forvejen med de andre", så må jeg sige; Ja, det har vi, men den er altså ikke så god, som den vi kan få indenfor. Den vi har, er en kassekredit, der skal betales tilbage.

Vi skal huske, at Danmark tjener over en trediedel af vores indkomster ved eksport til andre lande. Vi er uhyre følsomme overfor rystelser i den internationale økonomi.

Vi skal huske, at én tabt arbejdsplads er én for meget.

Nogle har sagt, at det med renten, ikke er noget, vi skal interessere os meget for. Jeg vil bare sige, at ganske

mange familier her i landet, kan mærke selv små rentesvingninger. Folk som har stiftet hus og hjem for ganske nylig ved godt, hvad en rente-forskel på en halv procent betyder.

Derfor tør jeg ikke sige, at et nej ikke vil påvirke almindelige lønmodtagerfamilier. Det vil det.

Jeg hører, at der er mange nej-partier, som har så ondt ved at afgive devalueringssmuligheden fra sig. Og når vi så har spurgt: Hvad er det for en situation, hvor der kan blive brug for devaluering. Så hører jeg jo forskellige bud. Det ene er fra Keld Albrechtsen, som taler om, at vi kan få så høj grad af CO2-forurening, at vandstanden vil stige så meget på grund af isnedsmeltning

på polerne, at Danmark ikke længere er et ideelt sted at bo og at Kastrup Lufthavn bliver oversvømmet. Hvad siger de monstro i Rådet for Større Badesikkerhed til det? Ja, man kunne omskrive det til at sige: "Kun en tåbe frygter ikke havet og Keld Albrechtsen. Et andet eksempel er, at et udbrud af svinepest og kogalskab kan ramme den danske landbrugseksport så hårdt, at det kan blive nødvendigt, at nedskrive kronen. Vi har diskuteret det Ritt og jeg, Ritt sig mig engang, hvor meget tror du at den danske krone skal devalueres med, hvis vi skal få held med sælge en gal ko til udlandet. Den mest afgørende solidariske håndsrækning vi kan give, det er i virkeligheden at sige ja af hensyn til EU's udvidelse.

Jeg glemmer aldrig et møde i forrige uge i Estland med de tre baltiske landes statsministre og et møde med Vaclav Havel i NY her for få dage siden ved FN Millenium konference. Den litauiske statsminister sagde: Poul lov mig nu at gøre alt hvad I kan for et ja. Hvis det ikke bliver et ja, så mister vi en ven. Så mister vi en ven. Det var hans ordvalg. Og det stod mig pludseligt klart, at sådan tænker mange ansøgerlande, så mister vi en ven.

Der er så også grund til at sige, at Europa har jo også et stort ansvar på sig i forhold til den 3 verden i forhold til det globale. Jeg skal ikke tale så meget om det, men jeg synes alligevel ikke vi kan starte på denne pragtfulde kongres uden at vi lige husker på, at hver gang der har været møde i de 7 rige lande eller 8 riges landes klub, og de bekræfter hinanden i at det går fantastisk godt på deres halvdel af jordkloden, så er der altså nødvendigheden i at nogen siger, hvor lige et øjeblik, det går altså ikke så godt på den anden halvdel af jordkloden. Jeg har lige været på FNs generalforsamling i NY og prøvet at sige sandheden tydeligt og direkte, som den skal siges. Nu må vi tage fat på et globalt engagement, nu er det nødvendigt at vi gør op med vekselkursforhold. Nu må vi tage de første skridt til at vi også på globalt plan lægger nogle menneskelige rammer for markedsøkonomien og for verdenshandlen. Nu må vi styrke FN, nu må vi reformere FNs sikkerhedsråd, nu må vi sikre at det bliver et velrepræsenteret sikkerhedsråd, der er i stand til at træffe de beslutninger, der skal til. Vi må sørge for at dem, der skylder penge til FN, betaler dem. Vi må sørge for vi bidrager til fredsbevarende indsats, at vi bidrager til ulandsbistand. Når vi kan, kan de også. Vi må sørge for at Afrika og renæssancen i Afrika som Mbeki, den fortræffelige sydafrikanske ven og nye præsident efter Nelson Mandela har sagt det. Vi må sørge for Afrika er tæt på dagsordenen i de kommende års internationale politik. Vi vil ikke finde os i, at vi vedblivende sætter nye tidsfrister for gamle mål. Den

tid må være forbi.

Jeg ved, de er glade for os i Afrika, og jeg ved, at den Skagen-deklaration, som vi fik på plads på mange måder har gjort en lille forskel. Den blev også fulgt op ved Cairo-topmødet i Nordafrika, hvor EU-landenes ledere mødtes med de afrikanske ledere.

Og jeg vil gerne sige om Afrika. Lad nu være med at opfatte det sådan, at alting er totalt kaos i Afrika. Det er det ikke. Der er 52 - 54 lande i Afrika. Og flest af dem er faktisk i gang med at prøve at udvikle deres samfund. Det er frygteligt besværligt og en stor opgave. Men i aften og i dag skal vi også huske, at det er sådan.

Og lad mig så slutte, som jeg begyndte: Med det holdbare samfund.

Lad mig sige til jer, at det er sammen med vores naboer på alle planer, vi skal forme vores fremtid. Vi kan kun varetage Danmarks interesser, hvis vi er med der, hvor der træffes beslutninger.

Jeg er sikker på, at et ja er det bedste for alles tryghed og fremtid i Danmark. Et ja er bedst for vores samfund.

Til hver eneste dansker vil jeg sige: Er du i tvivl. Lyt til dine egne erfaringer fra 70'erne og fra 80'erne. Se på de tilbageslag, der var dengang. Det var smertefuldt dengang.

Jeg glæder mig til, at vi de næste 14 dage er der, hvor folk kommer. Disse 14 dage partifæller - har i mange år ikke været så vigtige, som netop de 14 dage, vi nu står overfor. De sidste 14 dage skal involvere hver eneste socialdemokrat, De sidste 14 dage skal Danmark møde engagerede socialdemokrater. Mærke på krop og sjæl, at vi mener, at et ja er bedst for Danmark.

Så bliver det et godt resultat. Så kan vi realisere det holdbare samfund for mennesker, for miljø, for økonomi for os alle sammen.

Det er det, der gør, at det er godt at være socialdemokrat.

Kilde

Fra prof. Robert Klemmensens private samling

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Politisk tale, Socialdemokratiet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/poul-nyrup-rasmussens-tale-ved-socialdemokratiets-aarsmoede-2000>